

Fons documental de Gisclareny conservat l'Arxiu de la Corona d'Aragó

Gisclareny

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Gobierno de España. Carrer Almogàvers núm. 77 .08018 (Barcelona)
Emplaçament
Alçada: A la planta segona del mateix arxiu de la Corona d'Aragó
1339

Coordenades:

Latitud: 42.25002
Longitud: 1.78664
UTM Est (X): 399906
UTM Nord (Y): 4678249

Classificació

Número de fitxa 08093 - 109
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia Fons documental
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XI-XVIII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Alguns dels pergamins més aviat clars presenten taques, rebrecs i pèrdues del suport. Altres estan en més bon estat
Protecció Legal i física
Tipus de protecció: BCIN
Observacions protecció: Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català, Disposició addicional primera, 4 "Es declara d'interès nacional la documentació recollida en l'Arxiu de la Corona d'Aragó"
Data aprovació: dl., 11/10/1993 - 12:00
Accés Restringit
Ús actual: Científic

Titularitat Pública
Titular: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

Fitxes associades:

[Fons documental de Gisclareny](#)

[Fons parroquial de Gisclareny a la parròquia de Bagà](#)

[Fons documental a l'Arxiu Comarcal del Berguedà](#)

[Fons documental a l'Arxiu Diocesà de Solsona](#)

Autoria de la fitxa Pere Cascante i Torrella

Data de registre de la fitxa: dg., 11/08/2019 - 02:00

Descripció

A l'arxiu de la Corona d'Aragó es conserva l'antic arxiu de Bagà que incorpora tota la documentació referent a les baronies de Pinós de Mataplana i també del monestir de Sant Llorenç prop Bagà que està recollit en un mateix fons. En total es conserven un bon nombre de volums dins de les carpetes a la secció de Monacals de Bagà. També cal destacar el volum 801 dins el mateix arxiu de Bagà a la secció de Monacals d'Hisenda que és on es troba la majoria de documentació referent al monestir de Sant Llorenç prop Bagà que inclou les sufragànies i parròquies del seu terme destacant les de Gisclareny. Altra documentació que es conserva al mateix arxiu correspon amb la documentació de la Comunitat de Preveres de la parròquia de Sant Esteve de Bagà destacant-ne el seu paper com a unitat financera . També hi ha llibres sacramentals on hi ha un recull de confirmacions de feligresos de Gisclareny del segle XVIII i XIX.

Observacions:

Mossèn Serra i Vilaró va transcriure una bona part dels documents del monestir al volum que ell anomenà CCX i que ara ja s'ha perdut. Aquest volum segons Bolòs i Masclans era una obra manuscrita de "fra Pau Perelló" de principi del segle XIX que era la còpia d'un llibre "Especulo dels actes del monestir de Sant Llorens prop Bagà". Aquesta documentació es conserva gràcies a l'edició de Les Baronies de Pinós i Mataplana. Vol III, ja que tal i com s'ha comentat unes línies més amunt s'ha perdut.

Història

L'arxiu de la vila de Bagà i de les terres que formaven part de les baronies de Pinós i Mataplana fins el 1753 es conservaven en una cambra que hi havia a l'església parroquial de Sant Esteve. Aquest arxiu es va salvar de les flames arran de l'incendi que en destruí bona part del seu mobiliari litúrgic. Le carlinades i posteriors guerres en van contribuir al seu deteriorament fins que a principi del segle XIX Mossèn Serra i Vilaró i durant la seva estada a Bagà en va donar constància de la seva importància i al 1908 l'Institut d'Estudis Catalans en va encarregar un primer inventari que es va veure enriquit al 1930 quant es va publicar el primer volum de les Baronies de Pinós. Amb l'esclat de la guerra civil (1936) i veient la imminent pèrdua de l'arxiu Agustí Duran i Sampere n'encarregà el seu trasllat a Barcelona on es podria acollir al servei de protecció organitzat pel govern català amb seu a la casa de l'Ardiaca. Una altre part va anar a la Santa Cova de Manresa i una darrera part es va traslladar a la població de Viladrau. Al acabar la guerra, la part conservada a La Santa Cova de Manresa es va traslladar a Pedralbes. Acabada la guerra "El Servicio de Recuperación Documental" va iniciar la tasca de recollir el fons, agrupar-lo i conservar-lo a L'arxiu de la Corona d'Aragó on no va ser reclamat per l'Ajuntament de la vila de Bagà, tot i que va iniciar algunes tasques de reclamació. Actualment el fons es conserva al mateix arxiu que ha canviat dues vegades de seu.

Primerament estava al palau del lloctinent o del Virrei i actualment està al carrer dels Almogàvers núm. 77. El fons de Bagà és el fons local més extens i més ben conservat que hi ha en aquest arxiu estatal.

Bibliografia

MARTIN VERGARA , E (2005). Una mirada sobre la història de Gisclareny. SERRA i VILARÓ, JOAN (1989). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol I.

